

Edgar Allan Poe

MASCA MORȚII ROȘII

Moartea Roșie pustiise multă vreme ținutul. O molimă mai hâdă și mai fără de leac nu se mai pomenise. Sângele i-a fost Avatarul și pecetea roșeața și groaza sângelui. Te lua cu dureri ascuțite și amețeli neașteptate, și apoi, prin toți porii, cu sudori necurmăte de sânge, până la nimicire. Petele purpurii de pe trupul și mai ales de pe fața victimelor alcătuiau semnul vestitor al ciumei, care le scotea din rândul oamenilor și le lipsea de ajutorul și dragostea lor. Începutul, desfășurarea și sfârșitul bolii se petreceau toate într-o jumătate de ceas.

Dar prințul Prospero era fericit, cutezător și ager; când o bună jumătate a norodului de pe moșiile sale a fost secerat, el chemă dinainte-i o mie de prieteni zdraveni și curajoși, aleși printre cavalerii și doamnele de la curtea sa, și se însingură cu ei în depărtarea nepătrunsă a uneia din stărețiile sale întărite. Era o clădire măreață și larg încăpătoare, o plăsmuire a prințului însuși, după gustul său excentric și impunător totdeauna. Un zid înalt și trainic îi da ocol. Erau porți de fier în acest zid. Curtenii, după ce intrară, aduseră forje și ciocane grele pentru a înțepeni zăvoarele. Hotărâseră să împiedice intrarea sau ieșirea pricinuite de deznădejdea dinafară sau de nebunia dinăuntru. Stăreția fu înzestrată din belșug cu de toate. Mulțumită acestor măsuri de prevedere, curtenii puteau să înfrunte primejdia de molipsire. Lumea dinafară să se descurce cum o putea. Pană una-alta, ar fi fost o nebunie să gândești ceva sau să te plângi. Din grija prințului, se strânsese acolo tot ce poate desfăta pe om. Erau măscărici și comedianți, erau dansatori și muzicanți și tot ce e frumos pe lume, era și vin. Toate acestea și sentimentul de singuranță se aflau acolo, înăuntru. Iar afară bântuia *Moartea Roșie*.

Era către sfârșitul lunii a cincea sau a șasea a retragerii sale, în vreme ce molima bântuia cu mai multă furie afară, când prințul Prospero își adună pe cei o mie de prieteni la un bal mascat de o nemaipomenită măreție.

Această priveliște era amețitor de plăcută. Dar mai întâi lăsați-mă să vă povestesc despre sălile în care se desfășura. Erau șapte la număr, — un șirag împărătesc. În multe palate, de altfel, asemenea șiraguri de încăperi alcătuiesc o lungă perspectivă în linie dreaptă când ușile sunt date în amândouă părțile de perete, astfel încât ochiul îmbrățișează nestânjenit spațiul în întregime. În cazul acesta, însă, lucrurile stăteau cu totul altfel, așa cum ne-am fi putut aștepta; dată fiind înclinația ducelui pentru tot ce e bizar, încăperile erau orânduite într-un chip atât de neregulat, încât privirea nu putea îmbrățișa dintr-o dată decât una singură. La fiecare douăzeci-treizeci de pași era câte o cotitură neașteptată, și la fiecare cotitură, câte o priveliște nouă. Pe dreapta și pe stânga, în mijlocul fiecărui perete, câte o fereastră gotică, îngustă și înaltă, dădea într-un coridor închis, care șerpuia de-a lungul șirului de încăperi. Vitraliile se deosebeau între ele, culoarea lor fiind potrivită cu tonul dominant al încăperii din care făceau parte. Așa, de pildă, sala ce se afla la capătul de la răsărit era

tapisată în albastru, deci de un albastru-viu îi erau și plăcile de sticlă. În a doua încăpere toate ornamentele și tapiseriile erau purpurii : aici vitraliile erau și ele purpurii. A treia cu totul verde, și la fel și geamurile. A patra mobilată și luminată potocaliu, a cincea, albă, a șasea, violetă. A șaptea sală era strâns învăluită în draperii de catifea neagră, care acopereau întreg tavanul și pereții și cădeau în falduri grele pe un covor de aceeași culoare și din același țesut. Aceasta era singura încăpere în care culoarea vitraliilor nu se potrivea cu a decorului. Geamurile erau stacojii, de culoarea intensă a sângelui. Și în nici una din cele șapte săli nu era nici lampă, nici candelabru în belșugul de ornamente de aur risipite ici și colo sau atârinate în tavan. Și nu se afla nici o lumină, fie de lampă, fie de sfeșnic în tot acest șir de încăperi. Dar în coridorul ce le mărginea, drept în fața fiecărei ferestre, stătea câte un trepied uriaș, purtătorul unui focar de jărat ; străbătând prin geamurile colorate, razele lui aruncau o lumină orbitoare în sală. Și astfel se iscau o mulțime de umbre fantastice și jucăușe. Dar în camera dinspre soare-apune și în camera neagră efectul focarului de lumină șiroind prin geamurile de culoarea sângelui pe întunecatele draperii era de o grozăvie fără seamăn și dădea chipurilor celor ce intrau o înfățișare atât de ciudată, încât prea puțini dintre oaspeți aveau îndrăzneala să-i treacă hotarul.

Tot în această sală, pe peretele dinspre apus, se găsea și un gigantic orologiu de abanos. Pendula lui se legăna încoace și încolo cu o bătaie înăbușită, monotonă și grea, și de câte ori minutarul își sfârșea ocolul cadranului și trebuia să bată ceasul, iată că din plămânii de aramă ai ornicului se înălța un sunet puternic, limpede și adânc, nemaipomenit de muzical, dar al cărui timbru era atât de ciudat, atât de răsunător, încât la fiecă oră muzicanții din orchestră se vedeau siliți să se întrerupă o clipă din cânt și să dea sunetului ascultare ; tot astfel dansatorii se opreau fără voie din avântul lor, o tulburare de o clipă cuprindea acea veselă adunare și atâtă vreme cât dangătul ornicului răsună încă, vedeai până și pe cei mai nebunatici că pălesc, și pe cei mai vârstnici și mai așezați că-și trec mâna pe frunte, ca și cum ar fi fost adânciți în gânduri sau în visări nedeslușite. Dar de îndată ce ecoul amuțea, un râset ușor cuprindea toată adunarea; muzicanții se uitau unii la alții și zâmbeau gândindu-se la propria lor slăbiciune și nebunie și își jurau unul altuia în șoaptă că nu se vor mai tulbura astfel atunci când ornicul va bate iar; și iată, după trecerea altor șazeci de minute (care cuprind cele trei mii șase sute de secunde ale timpului în zbor), răsunau din nou bătăile ceasului, și iar se isca tulburarea, tremurul și îngândurarea de mai înainte.

Dar în ciuda acestor lucruri, veselă și plină de strălucire era petrecerea. Gusturile ducelui nu-și găseau asemănare. Avea un ochi sigur în privința culorilor și a veșmintelor. Disprețuia podoabele la modă. Cutezător și înflăcărat în tot ce plănuia, era strălucit și barbar în concepțiile sale. Unii oameni îl puteau socoti nebun. Curtenii simțeau însă că nu era nebun deloc. Dar trebuia negreșit să-l auzi, să-l vezi și să-l cunoști de aproape ca să fii *sigur* că nu era.

Cu prilejul acestei mari petreceri, el a fost cel care a dat, în mare măsură, îndrumările asupra decorului și mobilierului celor șapte săli. Și gustul său călăuzitor a hotărât în privința măștilor și a costumelor. Desigur, totul era grotesc. Totul era învăpăiat și strălucit, hazliu și fantastic, în felul

celor ce s-au văzut mai apoi în *Hernani*. Se vedeau figuri fanteziste, în veșminte și zorzoane fistichii.

Erau închipuiri ciudate, ca plăsmuirile unui nebun. Erau multă frumusețe și mult desfrâu, multe ciudățenii, străbătute și de un fior de groază, și mai erau și multe amănunte care-ți puteau face silă. Și pretutindeni prin cele șapte camere, sumedenie de vise se perindau. Și visele acestea se frământau încoace și încolo, răsfrângând în ele culoarea încăperilor, bătând tactul năprasnicei orchestre, ca și cum muzica n-ar fi fost decât ecoul pasului lor. Și la răstimpuri răsuna glasul orologiului de abanos din sala de catifea. Și atunci, o clipă numai, totul stă, totul tace, afară doar de glasul ceasornicului. Și visele pe locul lor încremenesc, înghețate. Dar ecoul repetat al orologiului amuțește — nu durase decat o clipă — și iată, un hohot de râs ușor și abia stăpânit se răspândește după el pretutindeni. Și atunci muzica se revarsă în valuri, iarăși, și iarăși visele se trezesc la viață și se frământă încoace și încolo, mai vesele ca oricând, răsfrângându-se în geamurile multicolore, prin care, de pe trepieduri, razele pătrund șuvoi. Dar în camera cea mai de la apus dintre toate cele șapte, nici o mască nu mai cutează acum să intre; întunericul nopții se întetește mereu, și prin ferestrele de culoarea sângelui o lumină de un roșu-aprins plutește în încăpere; și negrul îndoliatelor draperii te înspăimântă, iar cel ce se încumetă să pună piciorul pe cernitul covor e întâmpinat de un dangăt al orologiului de abanos, un dangăt și mai solemn și mai poruncitor decât cel ce ajunge la urechea oaspeților care se răsfață în dezmățul mai depărtat din celelalte săli.

Sălile acestea erau înțesate de lume și în ele bătea cu înfrigurare inima vieții. Și orgia creștea ca un vârtej, până ce, într-un târziu, se auzi orologiul sunând miezul nopții. Atunci, precum am mai spus, muzica tăcu. Și dansatorii se opriră din legănarea lor. Și peste tot și toate se așternu, la fel ca mai înainte, o nemișcare înfricoșată. Dar acum clopotul pendulei trebuia să sune de douăsprezece ori, și poate că din pricina acestui răgaz s-au putut strecura și altfel de gânduri în meditația celor care printre toți acești veseli oaspeți, mai cugetau. Și poate tot de aceea, mai înainte ca ultimul eco al bății orologiului să se fi scufundat în tăcere, s-au găsit în această mulțime câțiva inși care au avut timp să-și dea seama de prezența unei măști ce nu atrăsese atenția nimănui până atunci. Și zvonul despre acest oaspete nou răspândindu-se din șoaptă în șoaptă pretutindeni, se ridică din toată adunarea un murmur de uimire și dezaprobare și până la urmă de oroare, de silă și de groază.

Se poate lesne înțelege că numai o arătare cu totul neobișnuită ar fi putut stârni asemenea senzație într-o adunare de fantome de felul celeia pe care am descris-o. Drept este că dezmățul acestei nopți de bal mascat era aproape fără frâu. Dar în cruzimea ei, masca de care vorbim parcă întrecuse închipuirea lui Irod, nesocotind regulile destul de îngăduitoare ale prințului în privința mascaradei. Și în inima celor mai nepăsători sunt strune ce nu pot fi atinse fără a pricinui emoție.

Chiar și pentru cei mai decăzuți și pentru cei cărora viața și moartea li se par deopotrivă o glumă, există lucruri cu care nu se poate glumi. Într-adevăr, toți cei de față parcă au simțit cu putere lipsa de duh și de cuviință din portul străinului. Era înalt de statură și costeliv și învăluit din creștet până-n tălpi într-un lințoliu. Masca ce-i acoperea obrazul înfățișa

atât de bine chipul unui cadavru înțepenit, încât și cea mai cercetătoare privire anevoie ar fi descoperit înșelătoria, și, totuși, oaspeții aceștia nebuni și veseli ar fi putut, dacă nu chiar să încuviințeze, cel puțin să îndure toate acestea, dar masca mersese atât de departe cu îndrăzneala ei, încât își luase înfățișarea *Morții Roșii*. Veșmântul îi fusese vopsit în sânge, iar fruntea ei largă și trăsăturile obrazului fuseseră stropite cu acea grozavă culoare purpurie.

Când prințul Prospero dădu cu ochii de această spectrală arătare (care cu o mișcare înceată și solemnă, ca și cum ar fi vrut să-și susțină și mai bine rolul, se plimba încoace și încolo printre dansatori), a fost văzut în prima clipă scuturat de un puternic fior de groază sau de scârbă. Dar în clipa următoare fruntea i se înroși de o oarbă mânie.

— Cine îndrăznește, întrebă el cu glas răgușit pe curtenii din juru-i, cine îndrăznește să-și bată joc de noi cu o blestemăție ca asta? Puneți mâna pe el și demascați-l, ca să știm pe cine anume o să spânzurăm la răsăritul soarelui, pe întărituri!

Prințul se afla în camera de la răsărit, sau camera albastră când a rostit aceste cuvinte. Ele au răsunat puternic și limpede prin cele șapte săli, căci prințul era un bărbat îndrăzneț și voinic și muzica tăcuse la un semn al său cu mâna.

În sala de la soare-răsare, în sala albastră, se afla prințul, și sta în picioare, cu o ceată de palizi curteni lângă el. La îndemnul său, făcură întâi o mișcare înainte, ca și cum ar fi vrut să se repeadă asupra nepoftitului, care în clipa aceea le era la îndemână, iar acum, cu un pas măsurat și hotărât, se apropia tot mai mult de cel ce vorbise. Datorită însă unei spaime nelămurite, pe care cutezanța nebună a straniei măști o inspirase tuturor oaspeților, nu s-a găsit nici unul să pună mâna pe el, astfel încât, neîmpiedicat de nimeni, el trecu pe lângă prinț la o depărtare de un pas. Și în vreme ce, ca un singur om, mulțimea oaspeților se retrăgea din mijlocul încăperilor către pereți, el își văzu de drum fără oprire, dar cu același pas solemn și măsurat care-l deosebise din capul locului, din camera albastră în aceea roșie, din camera roșie în aceea verde, din cea verde în aceea portocalie și din aceasta în cea albă și până în cea violetă, fără să se fi făcut o încercare de a-i aține calea. Dar iată că tocmai atunci prințul Prospero, nebun de mânie și de rușinea lașității sale de o clipă, se năpusti în goană prin cele șase încăperi fără ca nimeni să-l fi urmat — de groaza morții care pusese stăpânire pe toți. Ținea în mână un pumnal amenințător și în vijeliosul său avânt, se apropiase la doi pași de străinul ce se retrăgea mereu, când, iată, acesta din urmă, ajuns la capătul sălii de catifea, se întoarse deodată și-și înfruntă urmăritorul. Un strigăt ascuțit se auzi, și pumnalul se rostogoli strălucind pe covorul negru pe care, în clipa următoare, se prăbuși, fără de viață, și prințul Prospero. Atunci, cu năprasnicul curaj al deznădejdiei, o mulțime mare de oaspeți se năpusti deodată în sala cea neagră, punând mâna pe nepoftitul a cărui înaltă statură se ținea nemișcată și țeapănă la umbra orologiului de abanos. Dar rămaseră muți de spaimă, dându-și seama că acel lințoliu funebru și acea mască de cap de mort pe care ei le înșfăcaseră cu o mânie atât de oarbă nu învăluiau nimic din ce putea fi atins.

Și acum toată lumea află că *Moartea Roșie* era de față acolo. Sosise pe drum de noapte, ca un tâlhar. Și unul după altul se prăbușiră veselii

oaspeți în sălile orgiei lor, așternute cu o rouă de sânge. Și fiecare dintre ei muri în deznădăjduita înfățișare a prăbușirii sale. Și viața orologiului de abanos se stinse o dată cu viața celui din urmă dintre veselii oaspeți. Și flăcările trepiedelor și-au dat și ele sfârșitul.

Și bezna, și ruina, și *Moartea Roșie* își întinseră peste tot și peste toate nemărginita lor stăpânire.

Masca Morții Roșii (în original *The Masque of the Red Death*) a văzut lumina tiparului în mai 1842 în revista *Graham's Lady's and Gentleman's Magazine* din Philadelphia.

*****